การพยาบาลผู้ป่วยโรคมะเร็งปอดที่ได้รับการระงับความรู้สึกในการผ่าตัดกลีบปอด โดยการส่องกล้อง : กรณีศึกษา

ปัทมา สุดโต*

บทคัดย่อ

การผ่าตัดปอดโดยวิธีการส่องกล้อง (Video Assisted thoracic Surgery) ปัจจุบันนิยมทำกันแพร่หลายมากขึ้น เพื่อประโยชน์สำหรับการวินิจฉัย และการรักษา เช่น ฝีในปอด มะเร็งปอด การติดเชื้อราในปอด และการบาดเจ็บต่อกลีบปอด แม้ว่าผู้ป่วยจะฟื้นตัวในช่วงหลังผ่าตัดได้เร็ว แต่ก็อาจจะเกิดภาวะแทรกซ้อนที่อันตรายต่างๆ ได้เช่น โรคปอดบวมจากการติดเชื้อในปอด ภาวะเลือดออก ความเสียหายต่ออวัยวะใกล้บริเวณใกล้เคียง และอาการแทรกซ้อนจากการระงับความรู้สึก ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยหลังการได้รับยาระงับความรู้สึก วิสัญญีพยาบาลจึงต้องมีความรู้ความชำนาญในการให้ยาระงับความรู้สึก เพื่อที่จะสามารถประเมินภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย รวมทั้งเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้

จากกรณีศึกษา ผู้ป่วยหญิง อายุ 26 ปี น้ำหนัก 76.5 กิโลกรัม สูง 172 เซนติเมตร มาโรงพยาบาลด้วยอาการไอเป็นเลือดสดๆ ส่งตรวจเสมหะ (sputum AFB) 3 วัน ผลตรวจพบปกติ และส่งตรวจเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ทรวงอกพบก้อนที่ปอดขนาด 1.6x1.4 เซนติเมตร แพทย์จึงนัดมาทำการผ่าตัดกลีบปอดโดยการส่องกล้อง (Video Assisted Thoracic Surgery with Right upper lung Lobectomy) ปัญหาทางการพยาบาลที่พบในผู้ป่วยมีดังนี้ ระยะก่อนให้การระงับความรู้สึก ผู้ป่วยและญาติมีความวิตกกังวล ขาดความรู้และความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมของผู้ป่วยก่อนให้การระงับความรู้สึก ขณะให้ยาระงับความรู้สึกเสี่ยงต่อภาวะช็อกเนื่องจากการเสียเลือด เสี่ยงต่อการขาดออกซิเจนขณะใส่ท่อช่วยหายใจแบบยุบปอด และเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนขณะจัดท่าผ่าตัด ระยะหลังผ่าตัดให้การพยาบาลเพื่อบรรเทาความปวด เฝ้าระวังภาวะหยุดหายใจหลังผ่าตัด และการเกิดภาวะแทรกซ้อนระหว่างเคลื่อนย้ายจากห้องพักฟื้นไปยังหอผู้ป่วยหนัก (ISCCU) ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง ให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวหลังได้ยาระงับความรู้สึก อาการที่อาจจะเกิดขึ้นได้ การแก้ไขเบื้องต้น รวมถึงการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัด ภาวะผิดปกติที่จำเป็นต้องพามาพบแพทย์ ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนที่ป้องกันได้ ฟื้นตัวได้ดี จำหน่ายออกจากโรงพยาบาลได้ รวมระยะเวลานอนในโรงพยาบาล 5 วัน

คำสำคัญ : โรคมะเร็งปอด, การผ่าตัดกลีบปอดโดยการส่องกล้อง, การระงับความรู้สึก

---

*พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ กลุ่มงานการพยาบาลวิสัญญี กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลเจ้าพระยายมราช

บทนำ

มะเร็งปอด (lung cancer) เป็นมะเร็งที่พบได้บ่อยทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก ที่เกิดจากความผิดปกติของเซลล์ในเนื้อปอดจากการเจริญอย่างรวดเร็วและไม่สามารถควบคุมได้[1] ซึ่งเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญของโลก ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก จากรายงานขององค์การอนามัยโลก ในปี พ.ศ.2561 พบว่ามะเร็งปอดเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตทั่วโลกมากที่สุด ถึง 1.80 ล้านคน และพบผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มขึ้นมากกว่า 18 ล้านคน รวมถึงมีผู้เสียชีวิตจากโรคมะเร็งเพิ่มสูงขึ้น เป็น 9.6 ล้านคน โดยร้อยละ 50 ของผู้ป่วยด้วยโรคมะเร็งรายใหม่และผู้เสียชีวิตอยู่ในทวีปเอเชีย ทั้งนี้แนวโน้มในปี พ.ศ. 2583 หรืออีก 22 ปีข้างหน้าจะมีผู้ป่วยโรคมะเร็งรายใหม่เพิ่มขึ้น 29.30 ล้านคน และอัตราการเสียชีวิตจะเพิ่มสูงขึ้นเป็น 16.30 ล้านคน[2] สำหรับสถานการณ์โรคมะเร็งปอดในประเทศไทย สถิติจากสถาบันมะเร็งแห่งชาติปีพ.ศ. 2565 พบผู้ป่วยมะเร็งรายใหม่ราว 400 คนต่อวัน โดยในจำนวนนี้เป็นผู้ป่วยมะเร็งปอดราว 11% ทำให้มะเร็งปอดจัดเป็นโรคมะเร็งที่คนไทยเป็นมากเป็นอันดับ 2 และเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 2 ของคนไทยในเพศชายรองจากมะเร็งตับ[3]

อาการของโรคมะเร็งปอดนั้นขึ้นอยู่กับว่าตัวเซลล์มะเร็งปอดนั้นอยู่ที่ตำแหน่งใดในร่างกาย ส่วนใหญ่มักมาด้วยอาการไอเรื้อรัง บางครั้งไอแบบมีเสมหะปนเลือด เหนื่อย หายใจไม่สะดวก เบื่ออาหาร น้ำหนักลดมากในช่วงเวลาสั้น ๆ เป็นต้น บางคนอาจจะมาด้วยอาการทางระบบประสาทถ้าเซลล์มะเร็งปอดแพร่กระจายไปอยู่ที่สมองหรือไขสันหลัง เช่น อาการแขนขาอ่อนแรง ชา กลั้นปัสสาวะอุจจาระไม่ได้ หรือบางคนมีอาการปวดกระดูกมากหากถ้าเซลล์มะเร็งปอดแพร่กระจายไปอยู่ที่กระดูก หรือบางคนมีอาการปวดท้องมากถ้าเซลล์มะเร็งปอดแพร่กระจายไปอยู่ที่ตับ เป็นต้น[3] ปัจจุบันการรักษาโรคมะเร็งปอดมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ป่วยหายจากโรค หรือมุ่งเน้นบรรเทาอาการไม่สุขสบายที่เกิดขึ้น[4] สำหรับวิธีการรักษามีหลายวิธี ได้แก่ การผ่าตัด รังสีรักษา เคมีบำบัด และการรักษาโดยให้ยามุ่งเป้าทำลายเซลล์[5]

ในทศวรรษที่ผ่านมาการผ่าตัดทรวงอกผ่านกล้อง (VATS) มีความก้าวหน้าอย่างมากและเป็นวิธีการผ่าตัดที่ใช้บ่อยที่สุดสำหรับผู้ป่วยมะเร็งปอดทั่วโลก[6-7] พบว่ามีอัตรารอดชีพหลังผ่าตัด 3 ปี ร้อยละ 73.8[8] และ 5 ปี ร้อยละ 68.1[9] สำหรับประเทศไทยการผ่าตัดทรวงอกผ่านกล้องเป็นทางเลือกของการผ่าตัดรักษามะเร็งปอด[10] โดยการผ่าตัดทรวงอกผ่านกล้องเป็นวิธีการผ่าตัดที่ได้ผลเทียบเท่ากับการผ่าตัดแบบเปิดทรวงอก (open thoracotomy)[11] การผ่าตัดทรวงอกผ่านกล้องมีข้อดี คือ แผลเล็ก อาการปวดหลังผ่าตัดน้อยภาวะแทรกซ้อนน้อยและใช้เวลาในการรักษาในโรงพยาบาลสั้นกว่าเมื่อเทียบกับการผ่าตัดแบบเปิดทรวงอก[12] อย่างไรก็ตามยังมีข้อเสียเช่นกัน เช่น พื้นที่ผ่าตัดน้อย และการผ่าต่อมน้ำเหลืองไม่สมบูรณ์[13-14] ทั้งนี้การผ่าตัดทรวงอกผ่านกล้อง (VATS) ส่วนใหญ่ต้องทำภายใต้การดมยาสลบ (General anesthesia) ร่วมกับการใช้วิธีแยกช่วยหายใจด้วยปอดทีละข้าง (selective lung ventilation) ซึ่งวิสัญญีแพทย์สามารถทำได้โดยการใช้อุปกรณ์อุดกั้นหลอดลม (bronchial blocker) หรือท่อช่วยหายใจชนิดพิเศษ (double lumen endobronchial) ซึ่งขณะผ่าตัดจะหยุดช่วยหายใจปอด

ข้างที่ทำผ่าตัดให้ปอดยุบตัวและเกิดช่องว่างในช่องทรวงอก ช่วยให้การผ่าตัดทำง่ายขึ้น เห็นพยาธิสภาพต่างๆ ของปอดชัดเจนขึ้น และโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุต่อเนื้อปอดลดลง[15]

จากศักยภาพของโรงพยาบาลเจ้าพระยายมราชซึ่งเป็นโรงพยาบาลระดับตติยภูมิชั้นสูง ประกอบกับมีแพทย์เฉพาะทางด้านศัลยกรรมหัวใจและทรวงอก พบว่าสถิติการผ่าตัดทรวงอกผ่านกล้อง (VATS) ในช่วงระหว่างเดือนกันยายน - พฤศจิกายน 2566 จำนวน 144 ราย ซึ่งอุบัติการณ์การใส่ท่อช่วยหายใจซ้ำหลังให้ยาระงับความรู้สึกแบบทั่วไป 5 ราย การหลงเหลืออยู่ของฤทธิ์ยาระงับความรู้สึก และทางเดินหายใจถูกกดจากยาแก้ปวด 3 ราย และภาวะเลือดออกหลังผ่าตัด 20 ราย[16] ซึ่งการผ่าตัดชนิดนี้เป็นการผ่าตัดชนิดให้ยาระงับความรู้สึก (General anesthesia) ร่วมกับการใช้วิธีแยกช่วยหายใจด้วยปอดทีละข้าง (selective lung ventilation) โดยวิสัญญีพยาบาลมีหน้าที่ให้การระงับความรู้สึกตามความเหมาะสมในระหว่างการจัดการทางเดินหายใจ ได้แก่ ให้การระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกาย การให้ยาให้อยู่ในภาวะสงบ หรือการเฝ้าระวังและเตรียมพร้อมสำหรับกรณีฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น (Monitored Anesthesia Care) โดยไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ ดังนั้นวิสัญญีพยาบาลควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านการเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ ยา และเลือดเพื่อทดแทนให้เพียงพอให้พร้อมใช้และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการเฝ้าระวังในระยะระหว่างให้การระงับความรู้สึกต้องใช้ความรู้และประสบการณ์สูงในการเลือกและจัดเตรียม Invasive Monitoring เพื่อการเฝ้าระวังขั้นสูง ทั้งยังต้องมีการคาดการณ์วิเคราะห์สถานการณ์ความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างผ่าตัด ซึ่งส่งผลต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนภายหลังการผ่าตัดด้วย นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้ในการปรับขนาดยา ปรับระดับความลึกของการให้ยาระงับความรู้สึกให้เหมาะสมกับอาการและอาการแสดงของผู้ป่วย ทั้งนี้นอกจากการใช้ความรู้ทางวิสัญญีวิทยาแล้วยังต้องใช้ประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยที่เข้ารับบริการระงับความรู้สึกแต่ละประเภทด้วยโดยให้อยู่ภายใต้มาตรฐานความปลอดภัยสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการและครอบครัว ผู้ศึกษาจึงสนใจกรณีศึกษานี้เพื่อเพิ่มความรู้และใช้เป็นแนวปฏิบัติการให้ยาระงับความรู้สึกผู้ป่วยมะเร็งปอดที่ได้รับการผ่าตัดปอดโดยวิธีการส่องกล้อง เพื่อช่วยชีวิตผู้ป่วยให้ปลอดภัย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการพยาบาลผู้ป่วยโรคมะเร็งปอดที่ได้รับการระงับความรู้สึกในการผ่าตัดกลีบปอดโดยการส่องกล้อง

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ทบทวนเอกสารวิชาการ ตำรา งานวิจัยเกี่ยวกับการพยาบาลผู้ป่วยมะเร็งปอดที่ได้รับการผ่าตัดกลีบปอดโดยวิธีส่องกล้อง (Video Assisted Thoracic Surgery) โดยการให้ยาระงับความรู้สึกแบบทั่วตัว
2. คัดเลือกกรณีศึกษาแบบเจาะจง จำนวน 1ราย จากผู้ป่วยโรคมะเร็งปอดที่มาผ่าตัดกลีบปอดโดยใช้กล้อง (Video Assisted Thoracic Surgery) เข้ารับการรักษาที่หอผู้ป่วย ICCU ในช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2566

3. รวบรวมข้อมูล ประเมินสุขภาพ ความต้องการทางการพยาบาล โดยใช้กรอบแนวคิดจากทฤษฎีทางการพยาบาลของโอเรม

4. กำหนดข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล วางแผนการพยาบาล นำแผนการพยาบาลไปใช้ ประเมินผลและสรุปกรณีศึกษา

กรณีศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย หญิงไทย อายุ 26 ปี น้ำหนัก 76.5 กิโลกรัม และส่วนสูง 162 เซนติเมตร BMI 29.19 kg/cm^3 เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ อาชีพรับจ้าง สิทธิการรักษาบัตรทองในเขต ปฏิเสธการแพ้ยาและสารเคมีใดๆ

อาการสำคัญ แพทย์นัดมาทำผ่าตัดกลีบปอด (Video Assisted Thoracic Surgery)

ประวัติการเจ็บป่วยปัจจุบัน 2 เดือนก่อนมา มีอาการไอเป็นเลือดสดๆ มาตรวจโรงพยาบาล ส่งตรวจคัดกรองวัณโรค AFB negative CT chest พบ RUL nodule 1.6x1.4 cm consult CVT แพทย์นัดมาผ่าตัดกลีบปอด (Video Assisted Thoracic Surgery)

ประวัติการเจ็บป่วยใน ปฏิเสธโรคติดต่อและโรคร้ายแรงใดๆ

การวินิจฉัยโรค Right upper lung nodule with CA lung

การรักษาของแพทย์ รับไว้รักษาที่หอผู้ป่วย ICCU แผนการรักษาตรวจ CBC , bun ,Cr ,electrolyte ,CXR ,EKG, coagulogram, HIV และจองเลือด PRC 2 unit

ผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ Hb 9.8 g/dl Hct 30.7 % WBC 7,860 cell/ul Platelet Count 455,000 cell/uL PCR for COVID-19 negative

การตรวจพิเศษอื่นๆ CXR พบจุดบริเวณปอด CT chest พบ right upper lung nodule ขนาด 1.6x1.4x1.2เซนติเมตร

การประเมินสภาพอาการ และข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและการวางแผนการพยาบาล

จากกรณีศึกษาสรุปสภาพอาการได้เป็น 3 ระยะ และในแต่ละระยะสามารถวิเคราะห์ และรวบรวมปัญหาทางการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาล และข้อมูลต่างๆ นำมาสู่การปฏิบัติการพยาบาล และการประเมินผลการพยาบาล ได้ดังนี้

การประเมินสภาพอาการทั่วไปก่อนให้การระงับความรู้สึก หญิงไทย อายุ 26 ปี น้ำหนัก 76.5 กิโลกรัม และส่วนสูง 162 เซนติเมตร รู้สึกตัวดีถามตอบรู้เรื่อง หายใจไม่เหนื่อย มีไอบ้างเป็นบางครั้ง สัญญาณชีพแรกรับ อุณหภูมิร่างกาย 37.2 องศาเซลเซียส ชีพจร 80 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 126/67 มิลลิเมตรปรอท หายใจ 20 ครั้ง/นาที แพทย์นัดให้มานอน เพื่อเตรียมผ่าตัดกลีบปอด (Video Assisted Thoracic Surgery) แพทย์มีแผนการรักษาตรวจ CBC , bun ,Cr ,electrolyte ,CXR ,EKG, coagulogram, HIV และจองเลือด PRC 2 unit ให้รับประทานอาหารธรรมดา

หลังจากนั้นให้งดน้ำและอาหารหลัง 24.00 น. ให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ 0.9%NSS อัตราเร็ว 80 มิลลิลิตร/ชั่วโมง และ Cefazolin 2 กรัม ทางหลอดเลือดดำก่อนไปห้องผ่าตัด

การประเมินและการเตรียมผู้ป่วย การเยี่ยมและเตรียมก่อนผ่าตัดเพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและญาติถึงขั้นตอนการระงับความรู้สึกซึ่งมีความสำคัญมาก ได้แก่ การให้ยาเพื่อเตรียมให้ผู้ป่วยมีความพร้อม วิธีการที่ใช้เพื่อนำสลบ และแผนการผ่าตัด รวมถึงการดูแลหลังผ่าตัดร่วมกับการระงับปวด การที่ผู้ป่วยและญาติทราบขั้นตอนต่างๆ สามารถช่วยให้ผู้ป่วยเตรียมตัว และให้ความร่วมมือกับขั้นตอนต่างๆ ในการผ่าตัดได้ดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ป่วยแต่ละคนมีประสบการณ์ และการตอบสนองต่อความเครียดแตกต่างกัน ดังนั้นการอธิบายขั้นตอนต่างๆเมื่อต้องเข้ารับการผ่าตัดโดยการสร้างสัมพันธภาพ และใช้คำง่ายๆ จะช่วยให้เข้าใจได้มากขึ้น

จากข้อมูลการประเมินสภาพอาการทั่วไปและการเตรียมผู้ป่วยก่อนให้การระงับความรู้สึก พบข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลวิสัญญี ดังนี้

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลที่ 1 ขาดความรู้ ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมก่อนการให้การระงับความรู้สึก

ข้อมูลสนับสนุน ซักถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวก่อนผ่าตัด

วัตถุประสงค์ ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และมีความพร้อมก่อนการให้การระงับความรู้สึก

เกณฑ์การประเมินผล

1. มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจก่อนให้ยาระงับความรู้สึก
2. เข้ารับการผ่าตัดได้ตามแผนที่กำหนดไว้

กิจกรรมการพยาบาล

1. เยี่ยมผู้ป่วยก่อนให้การระงับความรู้สึกและผ่าตัดที่หอผู้ป่วย 1 วัน โดยการทบทวนเวชระเบียน การซักประวัติโรคประจำตัว การตรวจร่างกาย เพื่อประเมินความพร้อม และความเสี่ยงต่างๆที่อาจเกิดขึ้น[17-18]
2. สร้างสัมพันธภาพ พูดคุย เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้ซักถามแผนการให้ยาระงับความรู้สึก
3. ให้คำแนะนำเรื่องการปฏิบัติตัวก่อนและหลังให้ยาระงับความรู้สึก รวมถึงระยะเวลาการผ่าตัด เพื่อสร้างความเข้าเกี่ยวกับความเข้าใจก่อนได้รับยาระงับความรู้สึก[18]
4. อธิบายขั้นตอนการเตรียมร่างกายที่จะได้รับคืนก่อนวันผ่าตัดเช่นการทำความสะอาด งดน้ำและอาหารหลัง 24.00 น. อธิบายกิจกรรมที่ผู้ป่วยต้องถูกรบกวน จากการประเมินสัญญาณชีพในระยะแรกหลังการผ่าตัด[18]
5. ให้กำลังใจ ให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้ป่วยว่าทีมรักษาพยาบาลมีความพร้อมในการดูแลผู้ป่วย

การประเมินผล

พร้อมเข้ารับการผ่าตัด ภายใต้การระงับความรู้สึกแบบทั่วตัวตามแผนการรักษา และให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลที่ 2 วิตกกังวลเกี่ยวกับการได้รับการระงับความรู้สึกจากการผ่าตัด

ข้อมูลสนับสนุน

1. มีสีหน้าวิตกกังวล
2. ซักถามเกี่ยวกับการผลจากการได้รับการระงับความรู้สึก

วัตถุประสงค์ ลดความวิตกกังวล

เกณฑ์การประเมินผล

1. มีสีหน้าสดชื่น
2. ให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล

กิจกรรมการพยาบาล

1. สร้างสัมพันธภาพ พูดคุย เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้ซักถามแผนการให้ยาระงับความรู้สึก
2. ประเมินความวิตกกังวลของผู้ป่วยโดยสังเกตสีหน้าท่าทาง และสอบถามถึงความกังวลใจของผู้ป่วย
3. อธิบายถึงสิ่งที่ต้องพบเจอ สภาพห้องผ่าตัดอย่างคร่าว ๆ ในขณะอยู่ในห้องผ่าตัดเพื่อคลายความวิตกกังวลขณะเข้าห้องผ่าตัด
4. อธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการระงับความรู้สึก รวมทั้งความเสี่ยงและผลแทรกซ้อนอันอาจเกิดจากการให้ยาระงับความรู้สึกอย่างละเอียดก่อนเซ็นชื่อในใบยินยอมให้ทำการระงับความรู้สึกและการผ่าตัด ดังนี้

- เมื่อมาถึงห้องผ่าตัด วิสัญญีพยาบาลประเมินผู้ป่วยซ้ำ โดยตรวจสอบ ชื่อ – นามสกุล อายุ เพศ การวินิจฉัยโรค การผ่าตัด การงดน้ำและอาหาร บันทึกการส่งผ่าตัด
- ขั้นตอนเตรียมนำสลบ จัดท่านอนหงาย ติดอุปกรณ์เครื่องติดตามสัญญาณชีพ ให้ออกซิเจนผ่าน Face mask
- ขั้นนำสลบ ฉีดยาเข้าทางหลอดเลือดดำ เมื่อผู้ป่วยหลับจะมีการใส่ท่อช่วยหายใจ เพื่อควบคุมการหายใจ
- ระหว่างผ่าตัดจะมีวิสัญญีพยาบาลดูแลตลอดเวลา และให้ยาแก้ปวดเป็นระยะตามแผนการรักษา
- หลังผ่าตัดเสร็จวิสัญญีพยาบาลจะถอนฤทธิ์ยาสลบ และแก้ฤทธิ์ยาหย่อนกล้ามเนื้อ เมื่อตื่นหายใจดี จะพิจารณาถอดท่อช่วยหายใจ และนำส่งห้องพักฟื้น หอผู้ป่วยหนัก ISCCU ต่อเพื่อการได้รับการดูแลใกล้ชิดต่อไป
- หลังผ่าตัดถ้ายังไม่สามารถถอดท่อช่วยหายใจได้ อาจต้องรอเวลาให้ผู้ป่วยใส่ท่อช่วยหายใจไว้ก่อน และจะถอดให้เมื่อผู้ป่วยตื่นดี หายใจดี

5. อธิบายเกี่ยวกับการผ่าตัดกลีบปอดโดยวิธีส่องกล้อง ข้อดี ข้อเสีย ความเสี่ยง และภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นจากการผ่าตัด

6. อธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจถึงสภาพหลังผ่าตัด โดยจะมีสายน้ำเกลือ มีการใส่ท่อระบายทรวงอก มีสายปัสสาวะคาไว้ก่อน

7. เปิดโอกาสให้ซักถามและระบายความรู้สึก อธิบายและให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อซักถามตามการรับรู้ของผู้ป่วยที่เหมาะสม และด้วยความเต็มใจ

การประเมินผล

คลายความกังวล มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส เข้าใจแนวทางให้การระงับความรู้สึกให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล

การประเมินสภาพอาการระยะให้การระงับความรู้สึก ระหว่างผ่าตัดผู้ป่วยได้การระงับความรู้สึกแบบทั่วตัว (general anesthesia) แบบสมดุลทั้ง 3 ด้าน (ยาที่คงการหลับ ยาหย่อนกล้ามเนื้อ ยาแก้ปวด) เฝ้าระวังสัญญาณชีพแบบมาตรฐาน (monitoring) Temperature , EKG, NIBP ,O2 saturation , end tidal CO_2 with gas analyzer ก่อนให้การระงับความรู้สึก Pre-oxygenation with oxygen 100 % ฉีดยานำสลบผู้ป่วยเมื่อพบว่าผู้ป่วยหลับช่วยหายใจผ่าน face mask แล้วทำการฉีดยาคลายกล้ามเนื้อกลุ่ม depolarize หลังจากนั้นทำการใส่ท่อช่วยหายใจ แบบ Double lumen tube ตามที่ได้วางแผนร่วมกับวิสัญญีแพทย์ พร้อมประเมินการใส่ท่อช่วยหายใจว่าอยู่ในตำแหน่งที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยดูว่าท่อช่วยหายใจผ่าน vocal Cord, ดูค่า End tidal CO_2 และ ฟัง Lung 5 ตำแหน่ง เมื่อพบว่า double lumen tube อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม ติดพลาสเตอร์ยึด double lumen tube ให้แน่น และดูแลจัดท่านอนตะแคง (lateral decubitus) ในขั้นตอนการจัดท่าข้อพึงระวังคือ suprascapular injury, peroneal nerve injury และ sciatic nerve injury ได้ โดยในระหว่างให้การระงับความรู้สึกมีการติดตามเฝ้าระวังสัญญาณชีพตลอดเวลา เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยพร้อมทั้งบันทึกสัญญาณชีพทุก 5 นาที การผ่าตัดสำเร็จดีไม่มีภาวะแทรกซ้อนใช้เวลาในการผ่าตัด 4 ชั่วโมง เสียเลือดระหว่างผ่าตัด 200 มิลลิลิตร ได้รับสารน้ำเป็น Acetar 1,200 มิลลิลิตร ปัสสาวะออกระหว่างผ่าตัด 240 มิลลิลิตร หลังผ่าตัดเสร็จผู้ป่วยเริ่มหายใจได้เอง แก้ฤทธิ์ยาหย่อนกล้ามเนื้อด้วย atropine 1.50 มิลลิกรัมและ neostigmine 2.5 มิลลิกรัม ผู้ป่วยตื่นดีสามารถถอดท่อช่วยหายใจออกได้ ย้ายเข้าห้องพักฟื้นเพื่อเฝ้าระวังอาการอย่างใกล้ชิด

จากข้อมูลการประเมินสภาพอาการขณะให้ยาระงับความรู้สึก พบข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลวิสัญญีดังนี้

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลที่ 3 เสี่ยงต่อภาวะช็อกเนื่องจากการเสียเลือด

ข้อมูลสนับสนุน

1. Hb 11.6 gm%
2. เสียเลือดในระหว่างการผ่าตัด 200 มิลลิลิตร

วัตถุประสงค์ ไม่เกิดภาวะช็อก

เกณฑ์การประเมินผล

1. ค่าความเข้มข้นของเลือดมากกว่า 30% หรือ Hemoglobin มากกว่า 10 gm%

2. สัญญาณชีพอยู่ในเกณฑ์ปกติ คือ ชีพจร 60-100 ครั้ง/นาที อัตราการหายใจ 16-20 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 90/60-140/80 มิลลิเมตรปรอท ความอิ่มตัวของออกซิเจนปลายนิ้ว > 95%

กิจกรรมการพยาบาล

1. ติดตามและบันทึกสัญญาณชีพ และระดับความอิ่มตัวของออกซิเจนทุก 5 นาที พร้อมสังเกตและประเมินเปลือกตา ปลายมือปลายเท้าเย็นซีด อุณหภูมิกาย สีผิว เหงื่อออก ตัวเย็น ของผู้ป่วยทุก 15 นาที เพื่อประเมินสภาวะสมดุลของการไหลเวียนเลือดในร่างกาย

2. ดูแลสังเกตและประเมินเลือดที่เสียไปขณะผ่าตัดโดยพิจารณาจากบริเวณแผลผ่าตัด ผ้าซับเลือด ก๊อส และขวด suction เพื่อเฝ้าระวังภาวะช็อกจากการผ่าตัด

3. ดูแลให้ได้รับสารน้ำทางหลอดเลือดดำ Acetar 1000 มิลลิลิตร อัตราเร็วปรับตามสภาพอาการที่เปลี่ยนแปลงให้เพียงพอขณะเสียเลือด เพื่อชดเชยเลือดที่เสียไป

4. ติดตามผล ค่าความเข้มข้นของเลือด (Hemoglobin) ถ้า น้อยกว่า 10 gm% ให้รายงานวิสัญญีแพทย์เพื่อทำการแก้ไขอย่างรวดเร็ว

5. ดูแลบันทึกน้ำเข้าและน้ำออกเพื่อประเมินภาวะสมดุลของสารน้ำและระบบไหลเวียนของร่างกายขณะผ่าตัด ถ้าน้อยกว่า 0.5-1 cc/kg/ชั่วโมง รายงานวิสัญญีแพทย์เพื่อทำการแก้ไขอย่างรวดเร็ว

การประเมินผล

ไม่มีอาการและอาการแสดงของภาวะช็อก สัญญาณชีพ 86 ครั้ง/นาที อัตราการหายใจ 16 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 100/61 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจน 99-100%

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลที่ 4 เสี่ยงต่อการเกิดภาวะพร่องออกซิเจนในระยะนำสลบเนื่องจากใส่ท่อช่วยหายใจยากและได้รับยานำสลบและยาหย่อนกล้ามเนื้อ

ข้อมูลสนับสนุน ได้รับยานำสลบและยาหย่อนกล้ามเนื้อขณะใส่ Tube double lumen ยุบปอด

วัตถุประสงค์ ไม่เกิดภาวะพร่องออกซิเจน ระหว่างการนำสลบจากการใส่ท่อช่วยหายใจยาก

เกณฑ์การการประเมินผล

1. ริมฝีปาก ปลายมือปลายเท้าไม่เขียว

2. ความอิ่มตัวของออกซิเจนปลายนิ้วมากกว่าหรือเท่ากับ 95%

กิจกรรมการพยาบาล

1. เตรียมอุปกรณ์ใส่ท่อช่วยหายใจยาก เช่น video laryngoscope ,stylet, fiber optic, test tube double lumen ให้พร้อมก่อนใส่ท่อหายใจเพื่อป้องกันภาวะพร่องออกซิเจน

2. ติดอุปกรณ์ในการเฝ้าระวังสัญญาณชีพ ขณะให้การระงับความรู้สึก เพื่อประเมินภาวะพร่องออกซิเจน Pre Oxygenation 100% ประมาณ 3-5 นาที ร่วมกับจัดท่า sniff position เพื่อเปิดทางเดินหายใจให้โล่งในขณะใส่ท่อช่วยหายใจ

3. ให้ยานำสลบ และให้ยาคลายกล้ามเนื้อ เมื่อครบระยะเวลาการออกฤทธิ์ของยา ทำการใส่ท่อช่วยหายใจแบบ Double lumen โดยร่วมกับวิสัญญีแพทย์ พร้อมทั้งประเมิน tube double lumen หลังใส่ ฟังปอดทั้ง 2 ข้าง และฟังปอดทีละข้าง หลังทำ One lung โดยร่วมกับวิสัญญีแพทย์ เพื่อป้องกันภาวะพร่องออกซิเจน

การประเมินผล

ไม่มีอาการและอาการแสดงภาวะพร่องออกซิเจน สัญญาณชีพอุณหภูมิ 36.8 องศาเซลเซียส ชีพจร 86 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 122/70 มิลลิเมตรปรอท อัตราหายใจ 20 ครั้ง/นาที ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจน 98-100%

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลที่ 5 เสี่ยงต่อการเกิดภาวะพร่องออกซิเจนเนื่องจากประสิทธิภาพการแลกเปลี่ยนก๊าซในปอดลดลง

ข้อมูลสนับสนุน ได้รับการใส่ Tube double lumen ยุบปอด ในขณะผ่าตัดกลีบปอดเพื่อการรักษา

วัตถุประสงค์ ไม่เกิดภาวะพร่องออกซิเจน

เกณฑ์การประเมินผล

1. สัญญาณชีพอยู่ในเกณฑ์ปกติ คือ ชีพจร 60-100 ครั้ง/นาที อัตราการหายใจ 16-20 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 90/60-140/80 มิลลิเมตรปรอท

2. ความอิ่มตัวของออกซิเจนปลายนิ้ว > 95%

3. Capillary refill time < 2 วินาที

กิจกรรมการพยาบาล

1. ประเมินอาการและอาการแสดงของภาวะพร่องออกซิเจน ได้แก่ หายใจเหนื่อย ริมฝีปาก ปลายมือปลายเท้าเขียว

2. ตรวจสอบตำแหน่งความถูกต้องของท่อช่วยหายใจ โดยฟังปอดให้ได้ยินเสียงลมที่ชัดเจน และ check tube double lumen ด้วย fiber optic อีกครั้งเพื่อให้ตำแหน่ง tube อยู่เหมาะสมขณะผ่าตัด

3. ตรวจสอบข้อต่างๆ เพื่อป้องกันการหลุดเลื่อนของท่อ tube double lumen

4. ดูแลเครื่องดมยาสลบให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพขณะผ่าตัด

5. ดูแลบันทึกสัญญาณชีพและค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือดทุก 5 นาที พร้อมสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงอย่างใกล้ชิด

การประเมินผล

ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด อยู่ในเกณฑ์ปกติ 98-100% ไม่มีภาวะพร่องออกซิเจน

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลที่ 6 เสี่ยงต่อภาวะอุณหภูมิกายต่ำระหว่างการผ่าตัด

ข้อมูลสนับสนุน

1. ห้องผ่าตัดมีอุณหภูมิ 24 ± 2° C
2. ใช้เวลาในการผ่าตัด 4 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ ป้องกันอุณหภูมิร่างกายต่ำ

เกณฑ์การประเมินผล

1. อุณหภูมิกายมากกว่า 36.0 องศาเซลเซียส สัมผัสผิวกายอุ่นดีปลายมือ ปลายเท้าไม่เย็น
2. สัญญาณชีพอยู่ในเกณฑ์ปกติสามารถวัดระดับความอิ่มตัวของออกซิเจน จากปลายมือได้ตลอดเวลา
3. คลื่นไฟฟ้าหัวใจไม่มีภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ
4. ผู้ป่วยฟื้นจากยาดมสลบโดยไม่มีภาวะผู้ป่วยตื่นช้าหรือไม่ตื่นจากยาสลบหลังได้รับยาแก้ฤทธิ์ยาหย่อนกล้ามเนื้อ

กิจกรรมการพยาบาล

1. ติดตามและบันทึกสัญญาณชีพ และระดับความอิ่มตัวของออกซิเจนทุก 5 นาที ควบคู่กับการตรวจดูผิวกาย ปลายมือปลายเท้าเพื่อประเมินสภาพร่างกาย[19]
2. วัดอุณหภูมิแกนกลางของร่างกาย (core temperature) ไม่ให้อุณหภูมิกายต่ำกว่า 35 องศาเซลเซียส เพื่อประเมินการเกิดภาวะอุณหภูมิกายต่ำ
3. ดูแลคลุมร่างกายส่วนที่สามารถห่มได้ด้วยผ้าห่มเป่าลมร้อนเพื่อเพิ่มความอบอุ่นให้ร่างกาย
4. ดูแลปรับอุณหภูมิห้องผ่าตัด ไม่ควรต่ำกว่า 25 องศาเซลเซียส[19]
5. ดูแลให้สารน้ำที่อุ่นทางหลอดเลือดดำเพื่อลดอาการหนาวสั่น
6. ดูแลปรับปริมาณยาดมสลบซึ่งมีฤทธิ์ทำให้หลอดเลือดขยายตัว และเสริมด้วยยาระงับปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioid analgesia)

การประเมินผล

ไม่เกิดภาวะอุณหภูมิกายต่ำขณะผ่าตัด สัญญาณชีพ 86 ครั้ง/นาที อัตราการหายใจ 16 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 100/61 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจน 99-100% ฟื้นจากยาดมสลบได้ตามเวลาไม่มีภาวะตื่นช้า หรือไม่ตื่นจากยาสลบหลังได้รับยาแก้ฤทธิ์ยาหย่อนกล้ามเนื้อ

การประเมินสภาพอาการหลังให้การระงับความรู้สึก (ห้องพักฟื้น) แรกรับที่ห้องพักฟื้น ผู้ป่วยรู้สึกตัวดี พักหลับได้เป็นช่วงๆ มีสีหน้านิ่วเป็นช่วงๆ ประเมินระดับความปวดได้ 6 คะแนน สัญญาณชีพแรกรับ อุณหภูมิ 37.0 องศาเซลเซียส ชีพจร 88 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 120/70 มิลลิเมตรปรอท อัตราหายใจ 20 ครั้ง/นาที มีแผลท่อระบายทรวงอกปิดก๊อสไว้ไม่มีเลือดซึม ใส่สายสวนปัสสาวะ งดน้ำและอาหาร ให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ 5%D/N/2 อัตราเร็ว 60 มิลลิลิตรต่อชั่วโมง ให้ยา Fentanyl (10:1) ทางหลอดเลือดดำ อัตราเร็ว 2 ซีซี/

ชั่วโมง หลังจากได้รับยาแก้ปวดสามารถหลับได้ ดูแลผู้ป่วยตามมาตรฐานห้องพักฟื้นเป็นเวลา 1 ชั่วโมง สัญญาณชีพปกติ ย้ายกลับไปยังหอผู้ป่วยหนัก ISCCU เพื่อเฝ้าระวังอาการอย่างใกล้ชิดใน 24 ชั่วโมงแรกหลังผ่าตัด โดยมีการส่งต่ออาการผู้ป่วยและได้รับการเคลื่อนย้ายนำส่งผู้ป่วยโดยวิสัญญีพยาบาลได้อย่างปลอดภัยตลอดระยะทางระหว่างห้องพักฟื้นไปหอผู้ป่วยหนัก ISCCU

จากข้อมูลการประเมินสภาพอาการหลังให้ยาระงับความรู้สึก พบข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลวิสัญญีดังนี้

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลที่ 7 ปวดเนื่องจากเนื้อเยื่อได้รับการบาดเจ็บ

ข้อมูลสนับสนุน

1. มีแผลหลังผ่าตัด VATS with RUL lobectomy 1 ชั่วโมง บริเวณลำตัวด้านขวา
2. มีสีหน้านิ้วเป็นช่วงๆ ประเมินระดับความปวดจากสีหน้าได้ 6 คะแนน

วัตถุประสงค์ บรรเทาอาการปวด

เกณฑ์การประเมินผล

1. ระดับความปวดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 6 คะแนน
2. สีหน้าสดชื่น นอนหลับพักผ่อนได้

กิจกรรมการพยาบาล

1. ประเมินความเจ็บปวดโดยการซักถาม การสังเกตสีหน้า และการแสดงออก โดยใช้ Numerical Pain Rating Scale (NRS) เป็นเครื่องมือในการประเมินความปวด[17]
2. ดูแลจัดท่านอนศีรษะสูง 30 องศา และอยู่ในท่าที่สุขสบาย เพื่อให้กล้ามเนื้อหย่อนตัวลดอาการปวดตึงแผล
3. บอกให้ผู้ป่วยทราบถึงการพยาบาลก่อนให้การพยาบาลทุกครั้ง และให้การพยาบาลอย่างนุ่มนวลและรวดเร็วทุกครั้ง
4. ดูแลให้การระบายสารคัดหลั่งจากสายระบายทรวงอกให้มีการไหลได้สะดวก ไม่หักพับงอ ป้องกันการคั่งค้างของสารคัดหลั่งในทรวงอก ซึ่งจะทำให้เกิดความเจ็บปวดได้
5. ดูแลติดสายท่อระบายทรวงอกให้แน่นสนิท ไม่เคลื่อนไป มา และไม่ตึงเกินไป เพื่อป้องกันการกระทบกระเทือนบริเวณบาดแกลจากเคลื่อนของท่อระบายทรวงอก
6. ติดตามและบันทึกสัญญาณชีพ และระดับความอิ่มตัวของออกซิเจนทุก 5 นาที ควบคู่กับการประเมินระดับความปวดเป็นระยะเพื่อประเมินสภาพร่างกาย
7. ดูแลให้ยาระงับปวด Fentanyl (10:1) ทางหอลดเลือดดำ อัตราเร็ว 2 ซีซี/ชั่วโมง ตามแผนการรักษาพร้อมติดตามผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น เช่น การหายใจช้าลง หลับลึกปลุกไม่ตื่น ระดับความอิ่มตัวของออกซิเจนต่ำลง เพื่อการแก้ไขที่รวดเร็ว

การประเมินผล

รู้สึกตัวดี มีอาการปวดลดลงประเมินความปวดได้ 4 คะแนน นอนหลับพักผ่อนได้ แต่ยังคงมีหลับๆ ตื่นๆ มีสีหน้านิ่วคิ้วขมวดเวลาขยับตัว สัญญาณชีพ 86 ครั้ง/นาที อัตราการหายใจ 16 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 100/61 มิลลิเมตรปรอท

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลที่ 8 มีโอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อนทางเดินหายใจจากการให้ยาระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกายและยังฟื้นจากยาดมสลบไม่เต็มที่

ข้อมูลสนับสนุน

1. ระดับความรู้สึกตัวซึมปลุกตื่น ลืมตาเมื่อเรียก
2. ระดับออกซิเจนในเลือด มากกว่า 90% ขณะให้ออกซิเจน

วัตถุประสงค์ ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนทางเดินหายใจจากการให้ยาระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกายและยังฟื้นจากยาดมสลบไม่เต็มที่

เกณฑ์การประเมินผล

1. สัญญาณชีพอยู่ในเกณฑ์ปกติ คือ ชีพจร 60-100 ครั้ง/นาที อัตราการหายใจ 16-20 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 90/60-140/80 มิลลิเมตรปรอท ความอิ่มตัวของออกซิเจนปลายนิ้ว > 95%
2. รู้สึกตัวดี รู้เวลา บุคคลและสถานที่ถูกต้อง เล็บมือเล็บเท้า เปลือกตาและริมฝีปากไม่ซีด

กิจกรรมการพยาบาล

1. ดูแลจัดท่านอนศีรษะสูง 15-30 องศา เพื่อเปิดทางเดินหายใจให้โล่ง
2. ดูแลให้ได้รับออกซิเจน Mask with bag 10 ลิตร/นาที
3. ติดตามและบันทึกสัญญาณชีพ และระดับความอิ่มตัวของออกซิเจนทุก 5 นาที ควบคู่กับการประเมินระดับความปวดเป็นระยะเพื่อประเมินสภาพร่างกาย
4. ประเมินสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยในห้องพักฟื้นโดยใช้แบบประเมิน Modified Aldrete's Post Anesthetic Recovery Score[17]

การประเมินผล

รู้สึกตัวดี ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนทางเดินหายใจจากการให้ยาระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกายและยังฟื้นจากยาดมสลบไม่เต็มที่ สัญญาณชีพ 86 ครั้ง/นาที อัตราการหายใจ 16 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 100/61 มิลลิเมตรปรอท ประเมิน Modified Aldrete's Post Anesthetic Recovery Score ได้ 10 คะแนน สามารถถอดท่อช่วยหายใจออกได้ ย้ายกลับไปยังหอผู้ป่วยหนัก ISCCU ภายหลังดูแลที่ห้องพักฟื้นประมาณ 1 ชั่วโมง

สรุปและอภิปรายผล

มะเร็งปอดเกิดจากการเจริญเติบโตอย่างผิดปกติที่ไม่สามารถควบคุมได้ของเซลล์เยื่อบุถุงลมและหลอดลม ทำให้เกิดเป็นกลุ่มก้อนของเซลล์ผิดปกติ ซึ่งสามารถกระจายไปยังอวัยวะข้างเคียง ต่อมน้ำเหลือง และ

อวัยวะอื่นๆ ที่ไกลออกไปได้ ปัจจุบันพบว่าการรักษาที่ได้รับความนิยมทำกันแพร่หลายมากขึ้น คือ การผ่าตัดปอดโดยวิธีการส่องกล้อง(Video Assisted thoracic Surgery) ซึ่งมีข้อดีคือแผลผ่าตัดเล็กกว่า อันตรายน้อยกว่า อยู่โรงพยาบาลสั้นกว่า อาการแทรกซ้อนน้อยกว่าการผ่าตัด Thoracotomy โดยกรณีศึกษารายนี้ได้รับการวินิจฉัย Right upper lung nodule with CA lung จากผลเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ทรวงอกพบมีก้อนขนาด 1.6x1.4x1.2 cm บริเวณปอดส่วนบนขวา (Posterior segment of RUL) แพทย์พิจารณารักษาด้วยการผ่าตัดกลีบปอดด้วยวิธีการส่องกล้อง (Video Assisted Thoracic Surgery) ภายใต้การระงับความรู้สึกทั่วตัว การผ่าตัดสำเร็จด้วยดี หลังผ่าตัดสามารถถอดท่อช่วยหายใจออกได้ไม่มีภาวะแทรกซ้อนระหว่างและหลังให้การระงับความรู้สึก ผู้ป่วยได้รับการดูแลต่อเนื่องในหอผู้ป่วยหนัก ISCCU ระยะเวลาการอยู่โรงพยาบาลจำนวน 5 วัน

ความยุ่งยากในการดำเนินการ

จากกรณีศึกษาพบว่าผู้ป่วยมะเร็งปอด ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดกลีบปอดโดยใช้กล้อง (VATS) มีโอกาสจะเกิดภาวะหยุดหายใจหลังให้การระงับความรู้สึก วิสัญญีพยาบาลผู้ให้การพยาบาลอย่างใกล้ชิดระหว่างผ่าตัดจำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อมในเรื่องการเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ สารน้ำ เลือด ส่วนประกอบของเลือด ยาที่ใช้ในทางวิสัญญี เพื่อป้องกันการเกิดอันตรายระหว่างผ่าตัดและหลังผ่าตัด โดยเฉพาะการเฝ้าระวังหลังผ่าตัด การส่งต่อข้อมูลการดูแลผู้ป่วยให้กับหอผู้ป่วยจะช่วยป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนดังกล่าว รวมถึงบุคลากรที่เป็นผู้ให้การระงับความรู้สึกจำเป็นต้องมีประสวบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ

วิสัญญีพยาบาลที่ให้การระงับความรู้สึกผู้ป่วยผ่าตัดกลีบปอดโดยใช้กล้อง (VATS) การสอบถามข้อมูลและการซักประวัติจากญาติและผู้ป่วยที่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการผ่าตัดในครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อมูลหรือการสร้างสัมพันธ์ในช่วงแรกรับค่อนข้างยาก ไม่ครอบคลุม

ข้อเสนอแนะ

การผ่าตัดกลีบปอดโดยใช้กล้อง (VATS) ผู้ป่วยได้รับยาระงับความรู้สึกแบบ General Anesthesia มีความยุ่งยากซับซ้อนในการใส่ท่อช่วยหายใจ ใส่ Double lumen tube โดยวิสัญญีแพทย์ต้องมีทักษะความสามารถ วิสัญญีแพทย์ต้องมีส่วนร่วมกับการใส่ Double lumen tube ทุกครั้ง ร่วมด้วยกับการใช้ fiberoptic check confirm โดยวิสัญญีแพทย์

เอกสารอ้างอิง

1. American Lung Association. Lung cancer fact sheet [Internet]. 2015 [cited 2024 Feb 9]. Available from: http://www.lung .org/lung-disease/lung-cancer/resources/facts-figures/lung-cancer-fact-sheet.html

2. World health organization. WHO definition of palliative care [Internet]. 2018[cited 2024 Feb 9]. Available from: http//www.who.int/cancer/palliative/definition/en.
3. สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์. แนวทางการตรวจวินิจฉัยและรักษาโรคมะเร็งปอด (ปรับปรุงครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โฆสิตการพิมพ์; 2558.
4. Johnson, M. J., Kanaan, M., Richardson, G., Nabb, S., Torgerson, D., English, A., . . . Booth, S. A randomised controlled trial of three or one breathing technique training sessions for breathlessness in people with malignant lung disease. BioMed Central Medicine. 2015;13(1):1-11. doi:10.1186/s12916-015-0453-x.
5. อัญติมา กิจศรีนภดล, ประทุม สร้อยวงค์ และพิกุล พรพิบูลย์. การประยุกต์ใช้แนวคิดการจัดการอาการในการปฏิบัติการพยาบาล: กรณีศึกษาผู้ป่วยโรคมะเร็งปอด. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์. 2562;11(1):98-110.
6. Lewis RJ, Caccavale RJ, Sisler GE, Mackenzie JW. Video-assisted thoracic surgical resection of malignant lung tumors. J Thorac Cardiovasc Surg. 1992;104(6):1679–85.
7. Shaw JP, Dembitzer FR, Wisnivesky JP, Litle VR, Weiser TS, Yun J,et al. Video-assisted thoracoscopic lobectomy: state of the art and future directions. Ann Thorac Surg. 2008;85(2):S705-9.
8. Marijic P, Walter J, Schneider C, Schwarzkopf L. Cost and survival of video-assisted thoracoscopic lobectomy versus open lobectomy in lung cancer patients: a propensity score-matched study. Eur J Cardiothorac Surg. 2020;57(1):92-99.
9. Triviño A, Congregado M, Loscertales J, Jiménez-Merchán R, Pinos-Vélez N, Cózar F, et al. Experience and development of the video-assisted thoracic surgery lobectomy technique: comparative study with conventional surgery in stage I non-small cell lung cancer. Arch Bronconeumol. 2014;50(2):57–61.
10. Rakeid S, Panchan V, Imsamran W, Phakdeeniti S, Chaiwerawattana A. Guidelines for the diagnosis and treatment of lung cancer. Bangkok: Kosit press company limited; 2016.
11. Al-Ameri M, Bergman P, Franco-Cereceda A, Sartipy U. Video-as-sisted thoracoscopic versus open thoracotomy lobectomy:a Swedish nationwide cohort study. J horac Dis. 2018;10(6):3499-506.

12. Jawitz OK, Wang Z, Boffa DJ, Detterbeck FC, Blasberg JD,Kim AW. The differential impact of preoperative comorbidity on perioperative outcomes following thoracoscopic and open lobectomies. Eur J Cardiothorac Surg. 2017;51(1):169-74
13. Nwogu CE, D'Cunha J, Pang H, Gu L, Wang X, Richards WG, et al.VATS lobectomy has better perioperative outcomes than open lobectomy: CALGB 31001, an ancillary analysis of CALGB 140202 (Alliance). Ann Thorac Surg. 2015;99(2):399-405.
14. Whitson BA, Andrade RS, Boettcher A, Bardales R, Kratzke RA, Dahlberg PS, et al. Video-assisted thoracoscopic surgery is more favorable than thoracotomy for resection of clinical stage Inon-small cell lung cancer. Ann Thorac Surg. 2007;83(6):1965–70.
15. บุลวัชร์ หอมวิเศษ. ศัลยกรรมทรวงอกผ่านกล้อง. ธรรมศาสตร์เวชสาร. 2555;12(1):127-137.
16. โรงพยาบาลเจ้าพระยายมราช สุพรรณบุรี.รายงานสถิติงานเวชระเบียน ประจำปี 2566; 2566.
17. ศิริวรรณ จิรสิริธรรม. ตำราวิทยาศาสตร์พื้นฐานทวิสัญญีวิทยารามาธิบดี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล; 2559.
18. ยุพิน บุญปถัมภ์, จงกลนี ดาววิจิตร, อรุณีย์ ไชยชมภ. ผลของการประเมินและเตรียมความพร้อมผู้ป่วยที่คลินิกวิสัญญีต่อการประเมินและเตรียมความพร้อมก่อนให้ยาระงับความรู้สึกอย่างน้อย 1 วันก่อนผ่าตัดและการงดเลื่อนผ่าตัดในผู้ป่วยแผนกศัลยกรรม โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์. วารสารวิชาการสาธารณสุข. 2564;30(4):706-716.
19. ฐิติมา จำนงค์เลิศ, วรารัตน์ บุญญสะ, วราลักษณ์ บุญชัย, นุชนาถ ฤทธิสนธิ์ นุชสรา พานสัมฤทธิ์ นัทฐา พธิโยธิน และคณะ. อุบัติการณ์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะอุณหภูมิต่ำในผู้ป่วยขณะผ่าตัด. วารสารสมาคมพยาบาลห้องผ่าตัดแห่งประเทศไทย. 2555;5(2):19-30.